

DOBA ŘÍMSKÁ A DOBA STĚHOVÁNÍ NÁRODŮ ROMAN PERIOD AND MIGRATION PERIOD

Langobardská spona/ Langobard fibula

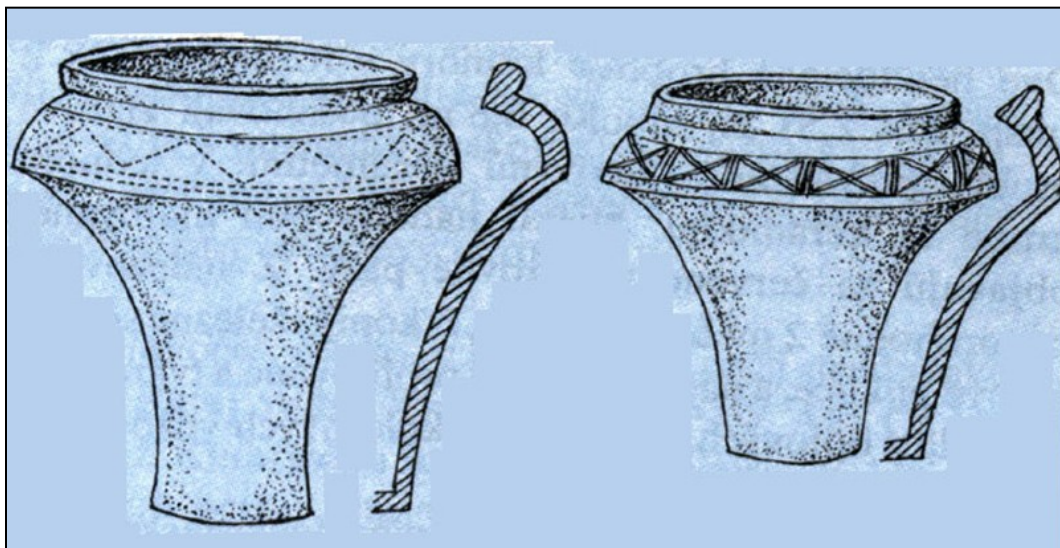
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sloup Marca Aurelia v Římě/
Column of Marcus Aurelius in Rome

PERIODIZACE/ TIMELINE

- **časná** doba římská/ **early Roman Period**
35/25 – 10/5 př. Kr./ **BC**: horizont plaňanských pohárů/
beakers of Plaňany type
10/5 př. Kr./ **BC** – 40/50 po Kr./ **AD**: horizont Marobudovy říše/
realm of Marobudus
- **starší** doba římská/ **lower Roman Period**: 50/70 – 180/200
166 – 180: markomanské války/ **Marcomannic Wars**
- **mladší** doba římská/ **upper Roman Period**
180/200 – 300/320
- **pozdní** doba římská/ **late Roman Period**
300/320 – 380/400

Plaňanské poháry/ **Beakers of Plaňany type**

Marcus Aurelius
(121–180)

Marobudus

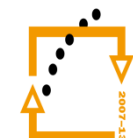
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

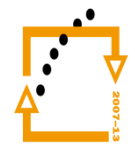

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

HLAVNÍ RYSY/ MAIN FEATURES

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

- barbaricum x římská říše a její provincie/
barbaricum x Roman Empire and its provinces
- kontakty Germánů s římskou říší (obchodní i vojenské)/ cont
of Germans with the the Roman Empire
(commercial and military)
- antické písemné prameny (názvy kmenů a jména vládců)/
classical written sources (names of tribes and their leaders)

Římské importy/ Roman imports

POHŘEBNÍ RITUS/ BURIAL RITE

- převaha kremace/
majority of cremation
- deformování milodarů/
deformation of grave goods
 - šperk/ jewel
 - výzbroj/ arms
 - toreutika/ toreutics
 - potraviny (zvířecí maso:
prase, dobytek, drůbež)/
food (animal meat: pork,
beef, poultry meat)

POHŘEBIŠTĚ/ BURIAL GROUNDS

- žárová/ cremations
 - popelnicové hroby/ urn graves
 - jámové hroby/ pit graves
 - Třebusice, Dobřichov-Pičhora,
Kostelec na Hané
- kostrové pohřby jsou vzácné/
rare inhumations

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

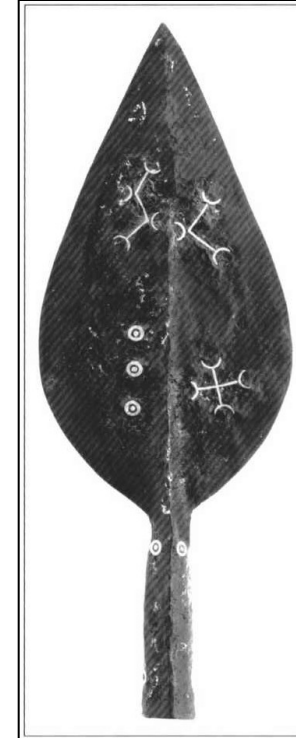
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

BOHATÉ KOSTROVÉ HROBY/ RICH INHUMATIONS

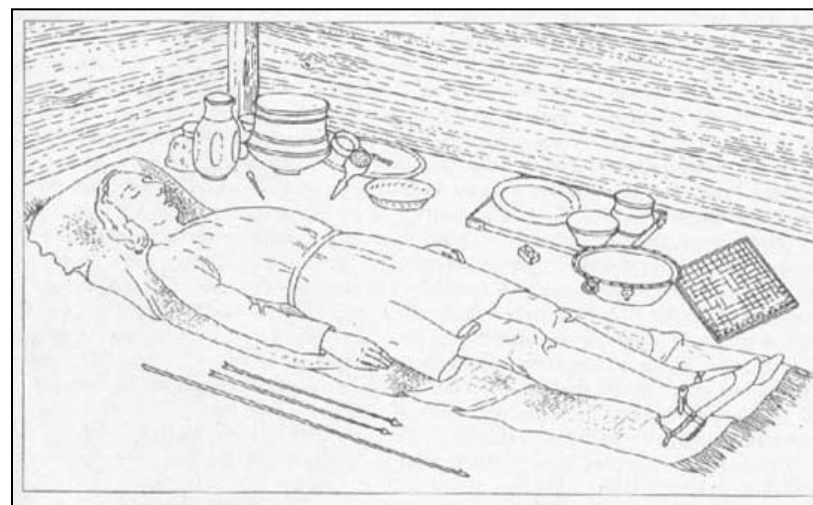
- starší doba římská/ **lower Roman Period:**
horizont lubieszewský/ graves of Lubieszew type
- minimum zbraní/ **minimum of weapons**
- bohatá výbava (římské importy, ostruhy)/
rich equipment (Roman imports, spurs)
- vúdřeva hrobové komory/ **wood chambers**
- mladší doba římská/ **upper Roman Period:**
horizont Leuna-Haßleben/
graves of type Leuna-Haßleben
- se zbraněmi a další bohatou
výbavou/ **with weapons and other**
rich equipment

Bohaté žárové hroby/ Rich cremations

- v bronzových nádobách/
in bronze vessels
- s římskými importy, zbraněmi a šperky/
with Roman imports, weapons and jewellery

Hrot kopí/
Point of a lance

Leuna (stř. Německo/
central Germany)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

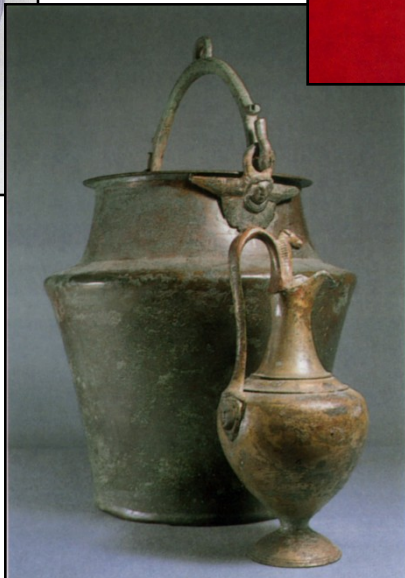
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

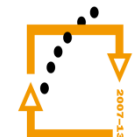
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

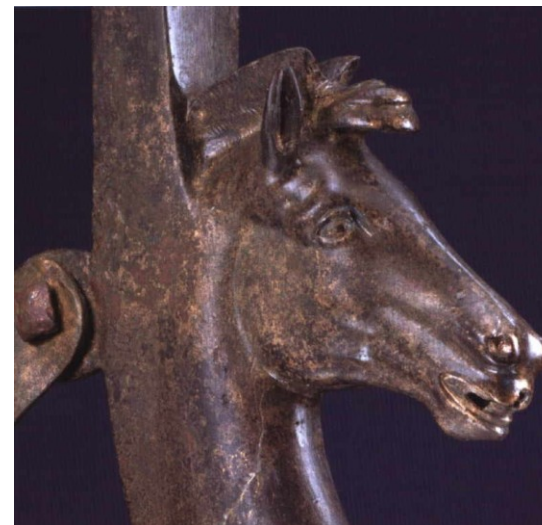
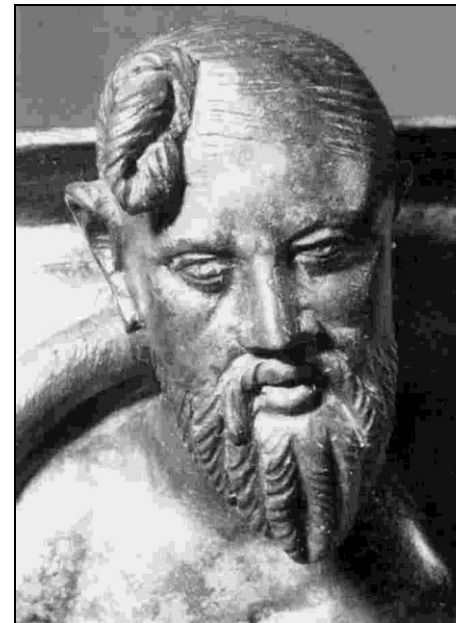
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Nálezy
z bohatých
kostrových
hrobů/
Artefacts from
rich
inhumations

Mušov. Nálezy z germánské královské hrobky/ **Artefacts** from royal German tomb

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

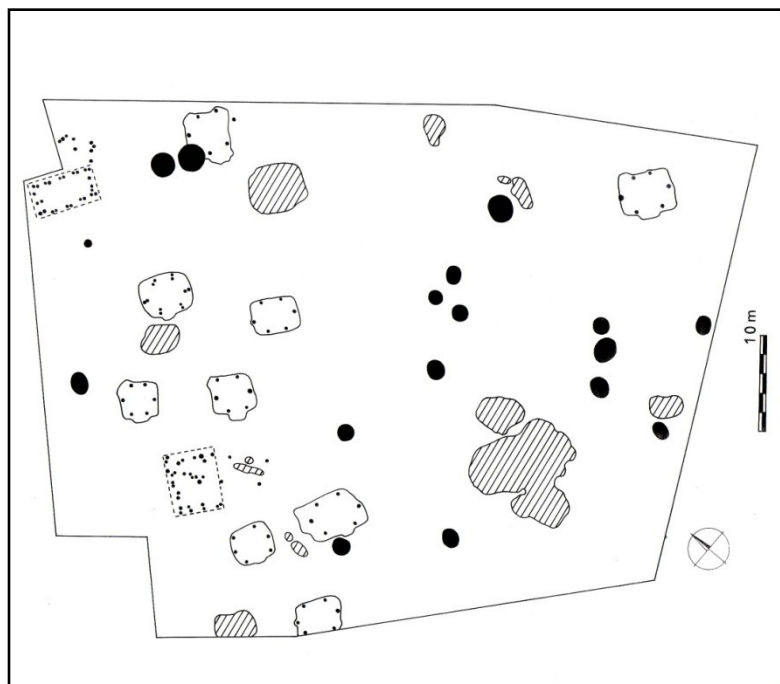
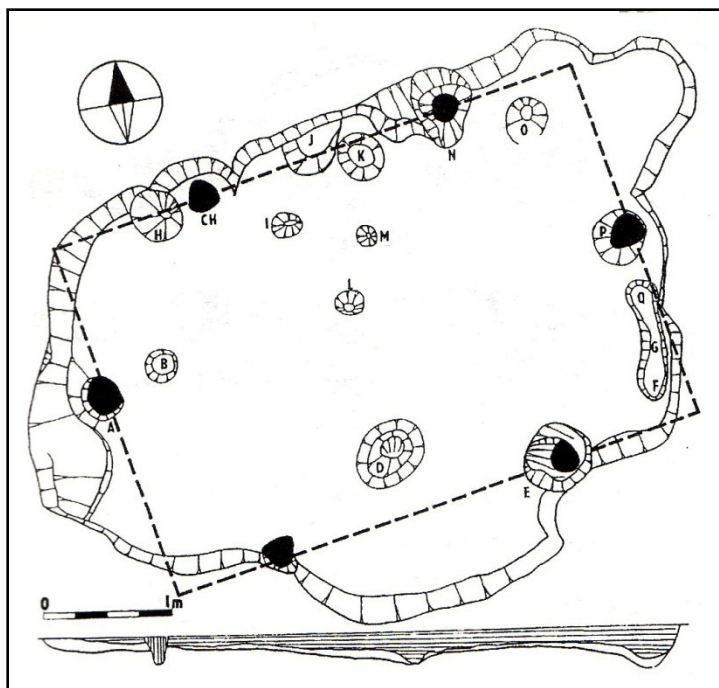

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Sídliště/ Settlements

- nížinná neopevňená/
lowland unfortified
- lokality/ localities:
Březno, Mlékojedy, Vyškov,
Holubice, Mušov

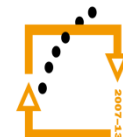
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

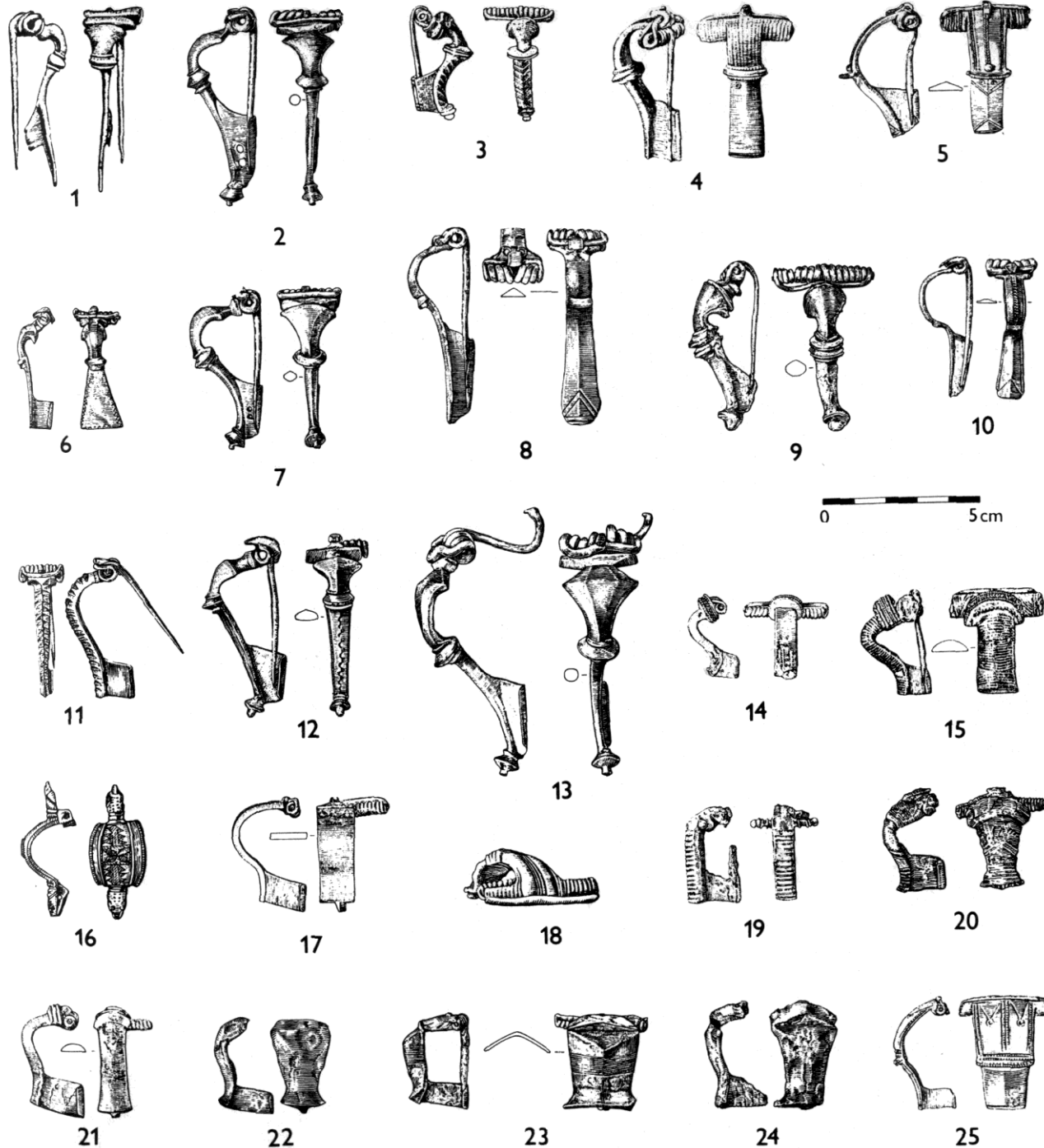
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Keramika/ Pottery

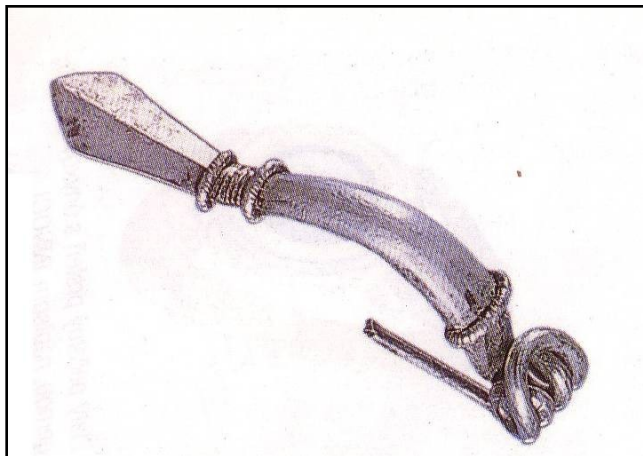
- tvary: hrnce, misky, teriny (hluboké mísy), lahve, pohárky, cedníky; tyglíky; přesleny, tkalcovská závaží/ shapes: pots, bowls, tureens, bottles, beakers, strainers; crucibles; spindle whorls
- techniky: modelovaná v ruce nebo točená na kruhu (tzv. jiříkovická keramika)/ techniques: formed by fingers or made by potters wheel (pottery of Jiříkovice type)
- pece (osamoceně nebo celé baterie – např. Jiříkovice, Olomouc-Neředín)/ ovens (alone or in a group)

**Spony
starší doby
římské/
Fibulae from
lower Roman
Period**

**Spony
mladší doby
římské/
Fibulae from
upper Roman
Period**

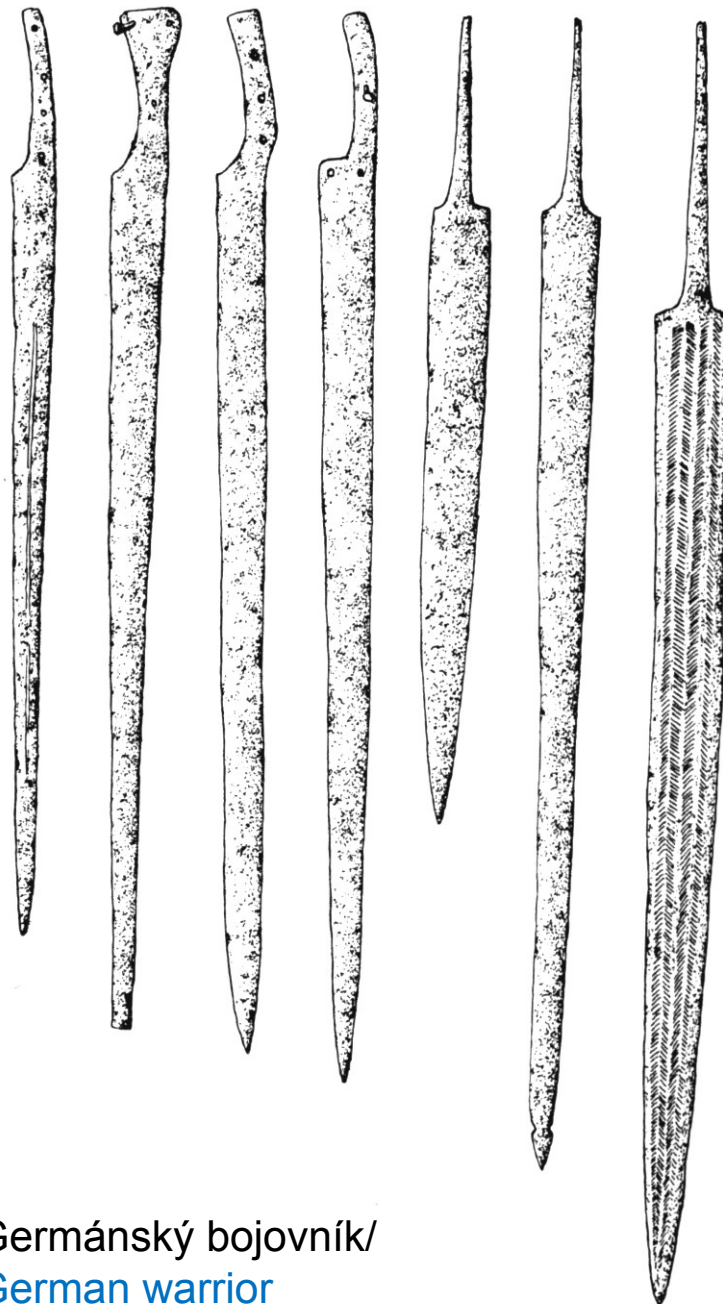

VÝZBROJ/ ARMS

- meč/ sword
- kopí/ lance
- oštěp/ javelin
- štít/ shield
- luk a šípy/ bow and arrows
- sekery/ axes

Germánský bojovník/
German warrior

Meče/
Swords

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Římské importy/ Roman imports

Toreutika/ Toreutics

- kotle/ cauldrons
- vědra/ buckets
- pánve/ pans
- naběračky/
ladles
- cedníky/
strainers
- konvice/
pitchers

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Římské importy/ Roman imports

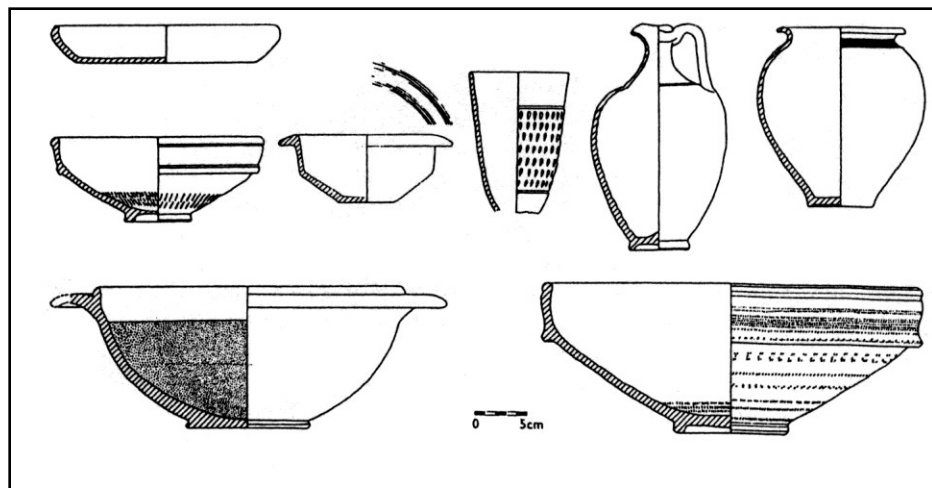
Terra sigillata

Terra nigra

Provinciální keramika/

Pottery from Roman

provinces

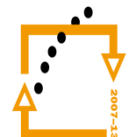
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Terra sigillata

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

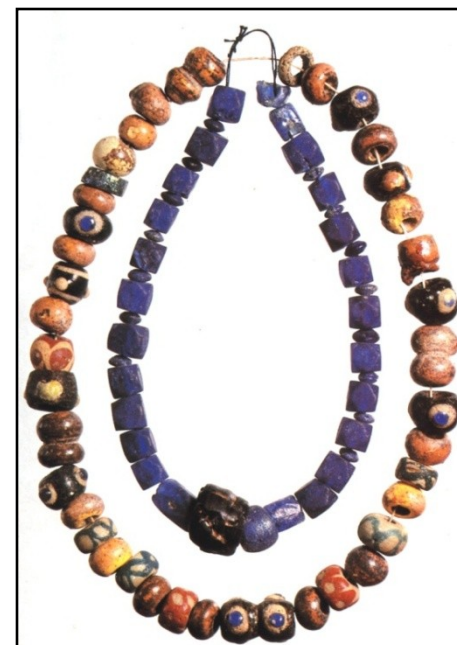
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Římské sklo/ Roman glass

- nádoby/ vessels
- korálky/ beads

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Římské mince/ Roman coins

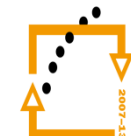
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

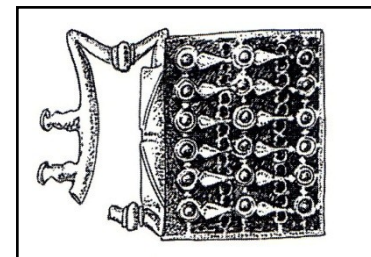
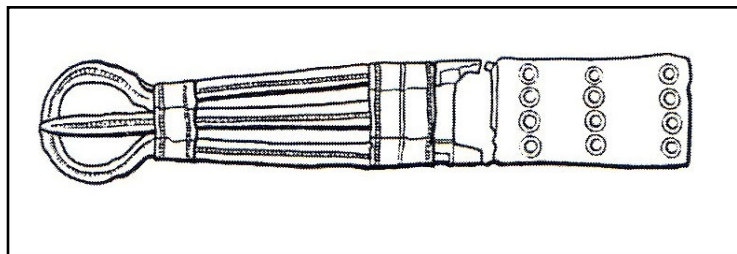
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

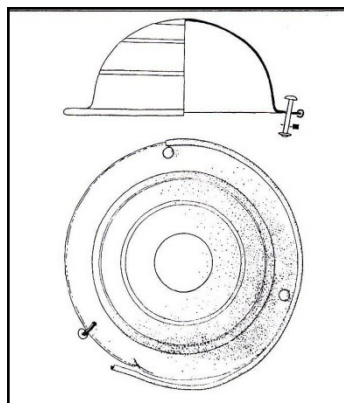
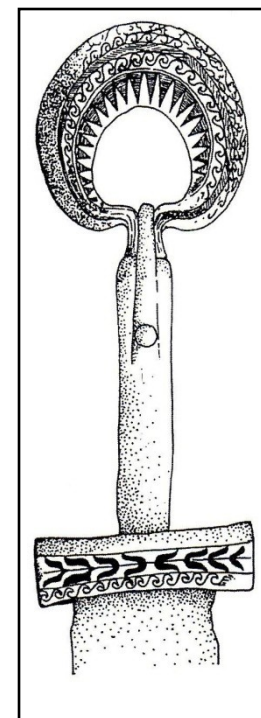
Provinciální spony/
Fibulae from Roman provinces

Kování opasků/ **fittings of belts**

Výzbroj/ **Arms**

- lorica hamata (kroužkový pancíř)
- lorica squamata (šupinový pancíř)
- meče/ **swords**
- štítové puklice/ **shield bosses**

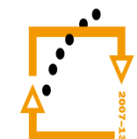
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

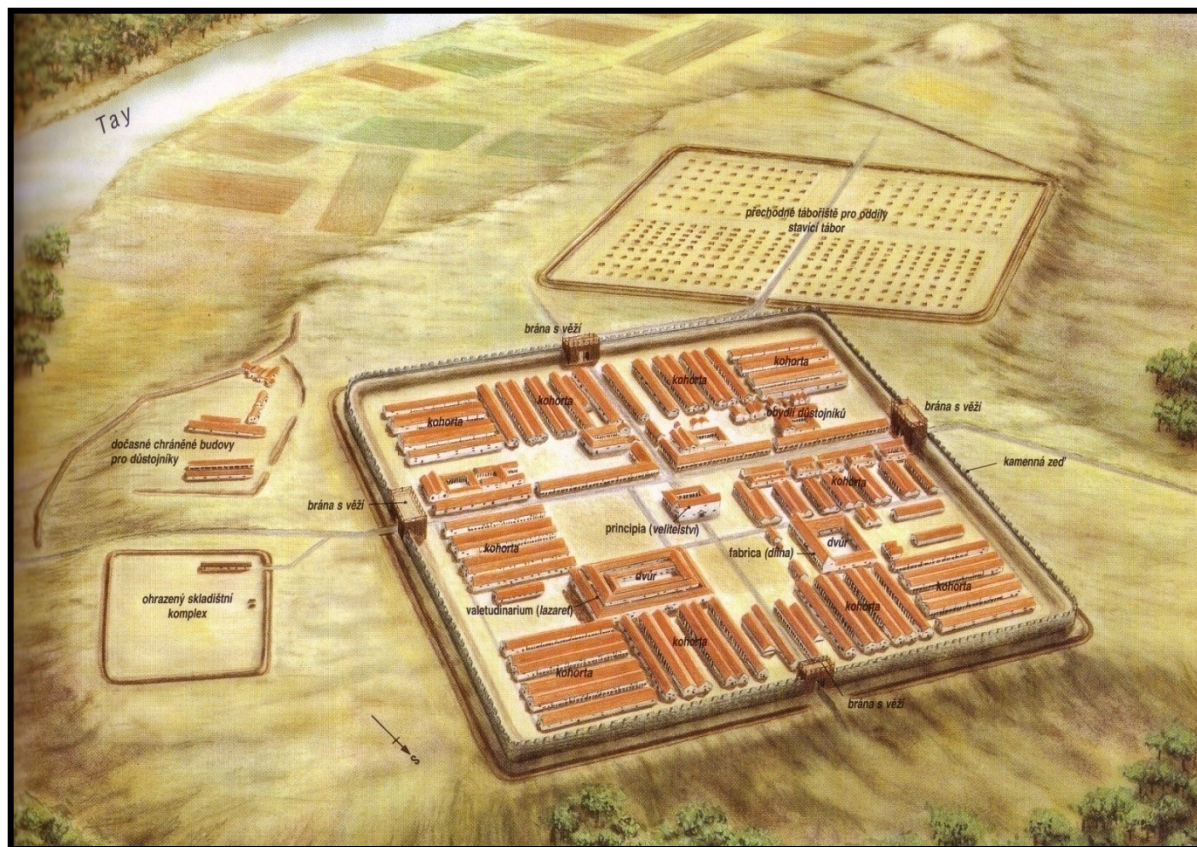
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Limes romanus

- přirozená (řeka) nebo uměle vybudovaná (val, příkop, palisáda, zeď) hranice římské říše, která se po roce 9 ustálila na Rýně a Dunaji/
natural (river) or artificial (rampart, ditch, palisade, wall) frontier of the Roman Empire, which fixed on the banks of the Rhine and Danube after 9 AD
- *castrum* (legionářský tábor/ **legionary camp**) x *castellum* (pevnost/ **fortress**); v jejich blízkosti vznikaly civilní osady/ **near civil settlement** (*canabae*) → civilní města/ **civil towns** (*municipia*)

Castrum
a castellum

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Legie/ Legion

- 10 kohort, 30 manipulů, 60 centurií
- 6000 vojáků/soldiers a 120 jezdců/ riders
- technické oddíly (tesaři, kováři aj.)/
technical divisions (carpenters, smiths etc.)
- pěchota těžká a lehká/ foot-soldiers
- pomocné sbory (500–1000 mužů)/
auxiliary divisions (500–1000 men)

Jezdec/ Horseman

Legionáři/
Legionaries

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

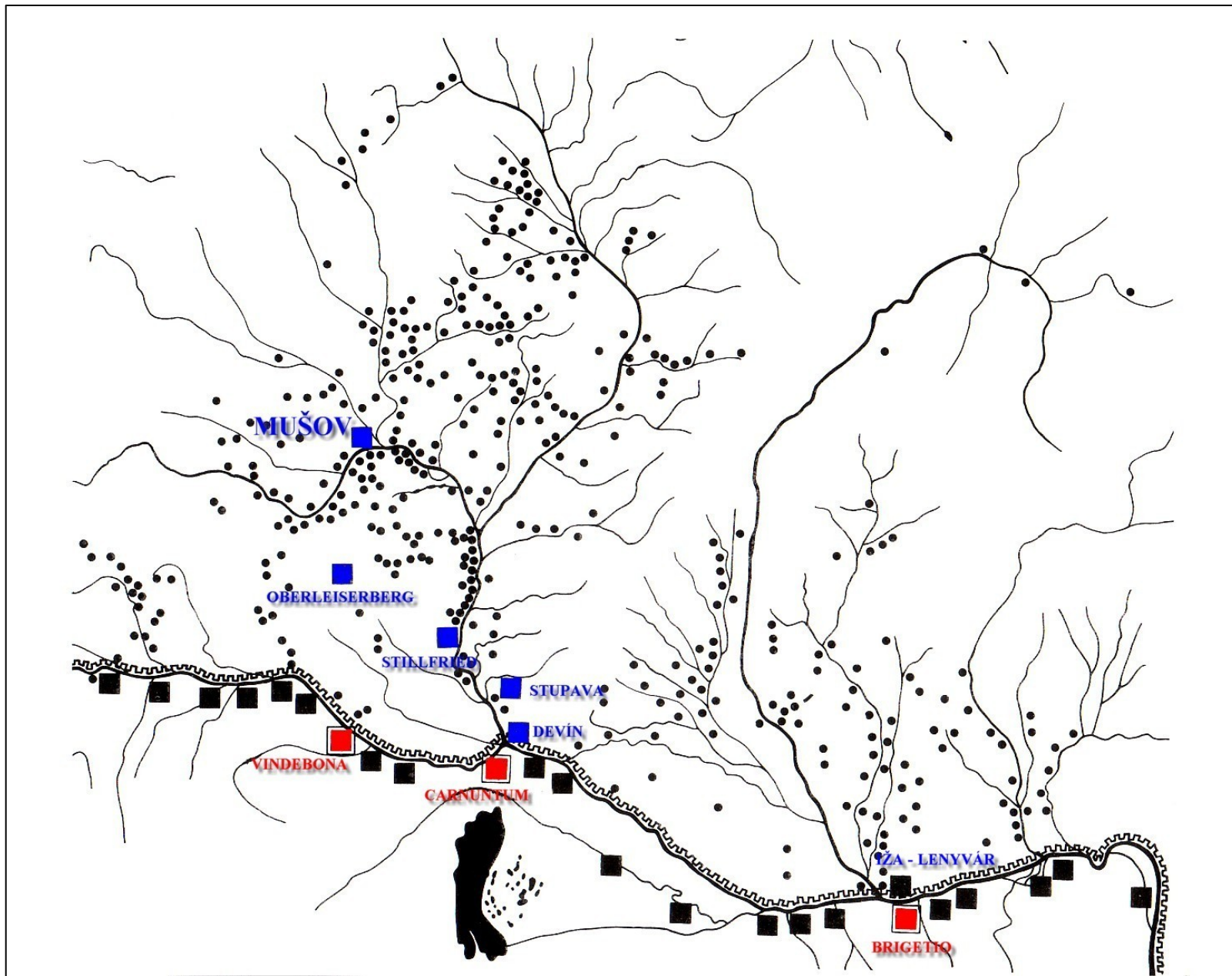

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Noricko-panonský limit

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

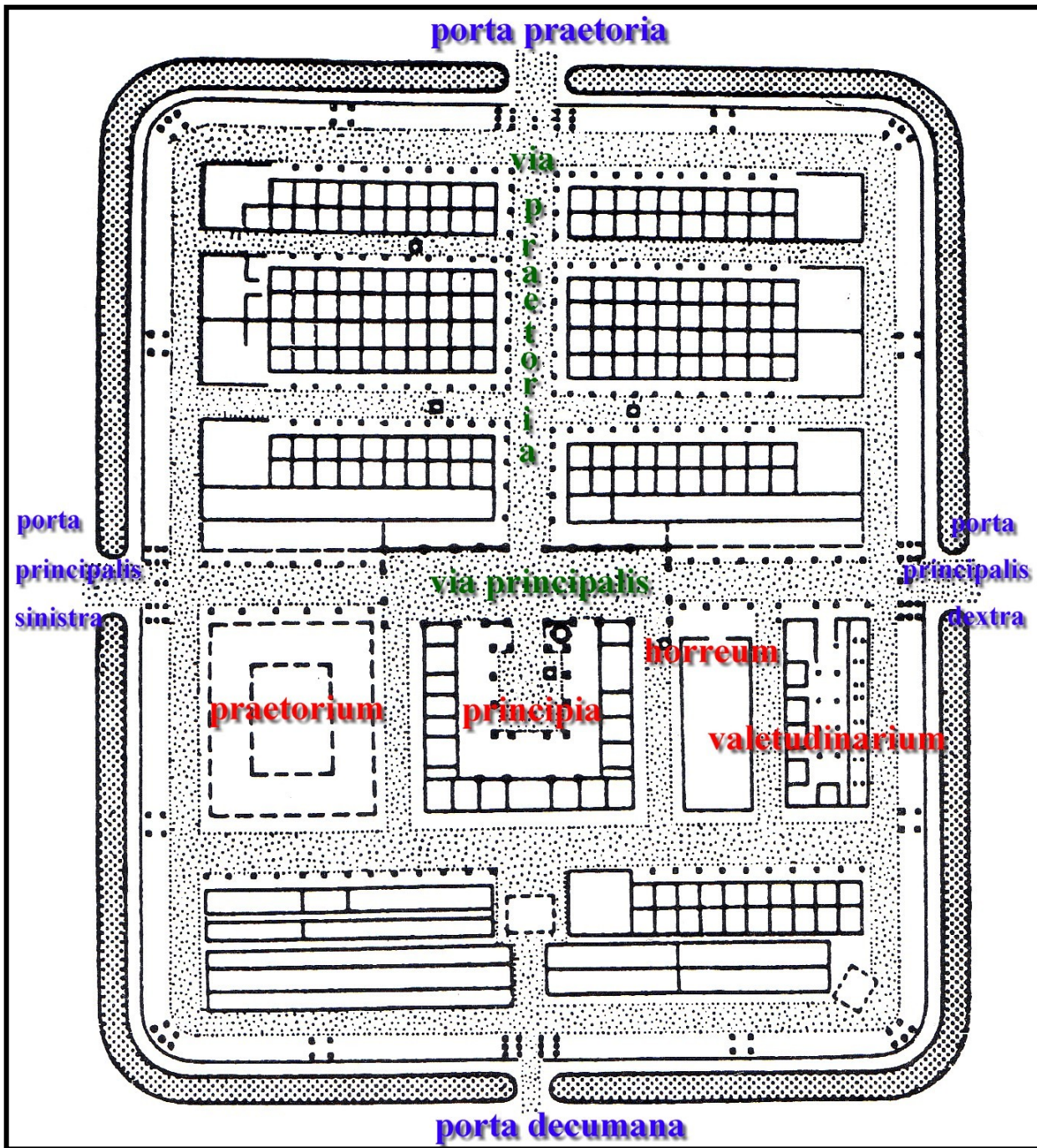
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

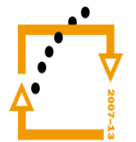

Künzing (již. Německo/
southern Germany).

Půdorys římského
vojenského tábora/
Ground plan of the
Roman military
camp.

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Mušov

2. Poloha/ **position**
„Burgstall“
- 80 km severně od
Vindobony/ **80 km**
northern from
Vindobona

Poloha/ **position**
„Neuriesen“
- min. 5 pochodových
táborů/ **minimally**
5 marching camps

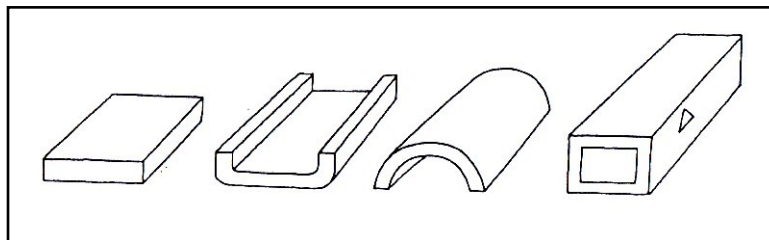
Cihly s kolkem
X. a XIII. legie/
bricks with stamps
of Xth and XIIIth
legion

6.

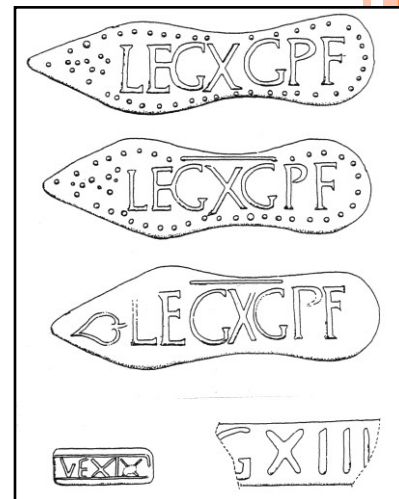
7.

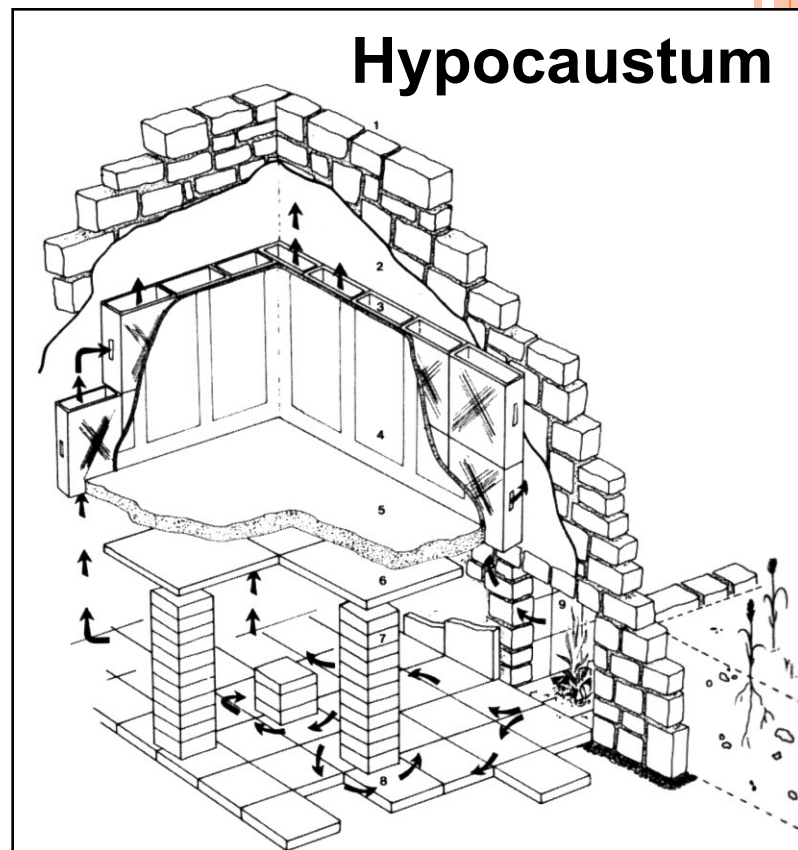

lateres **imbrex**

tegulae **tubuli**

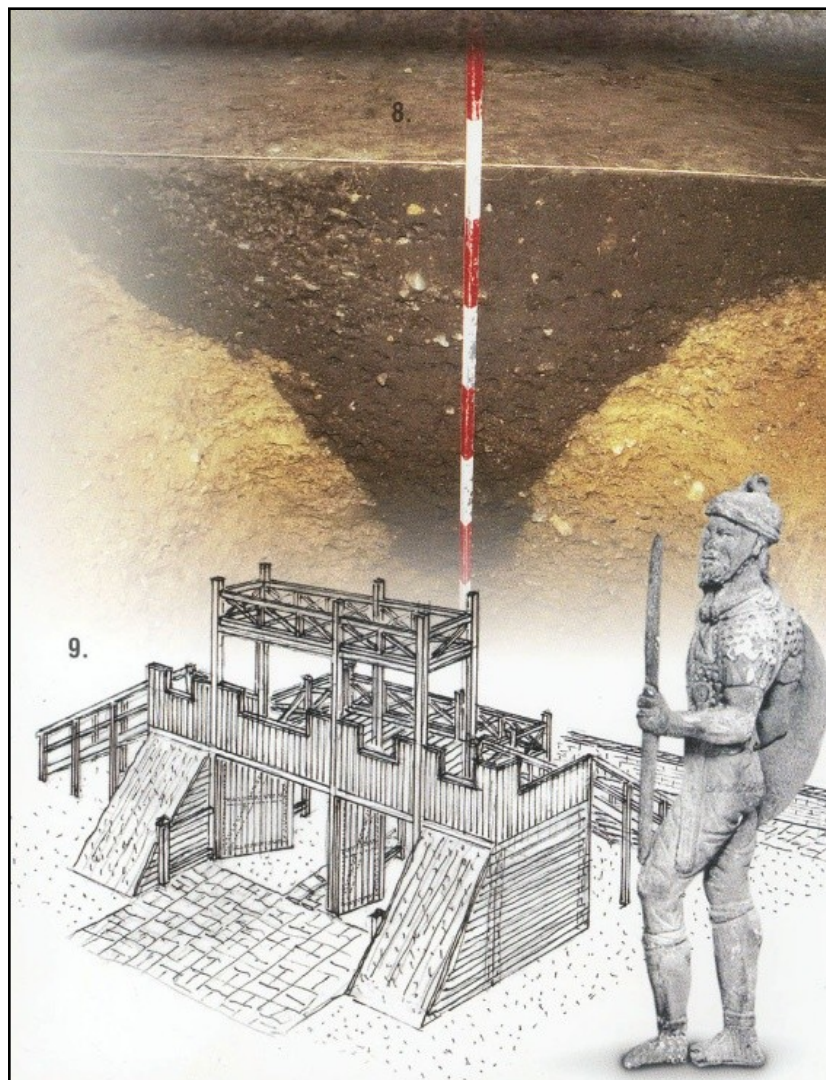
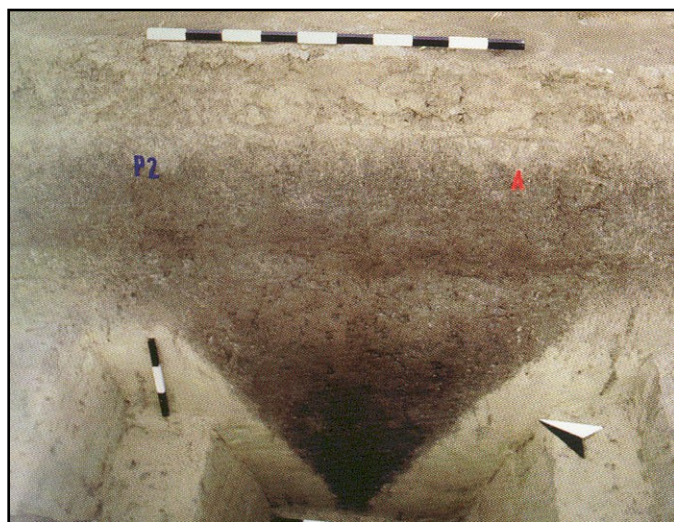
Podpodlažní
topení/
Subfloor
heating

**Stavební
keramika/
Building
pottery**

Římské pochodové tábory/ Roman marching camps

Mušov, Ivaň, Přibice, Brno-Modřice, Olomouc-Neředín

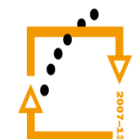
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

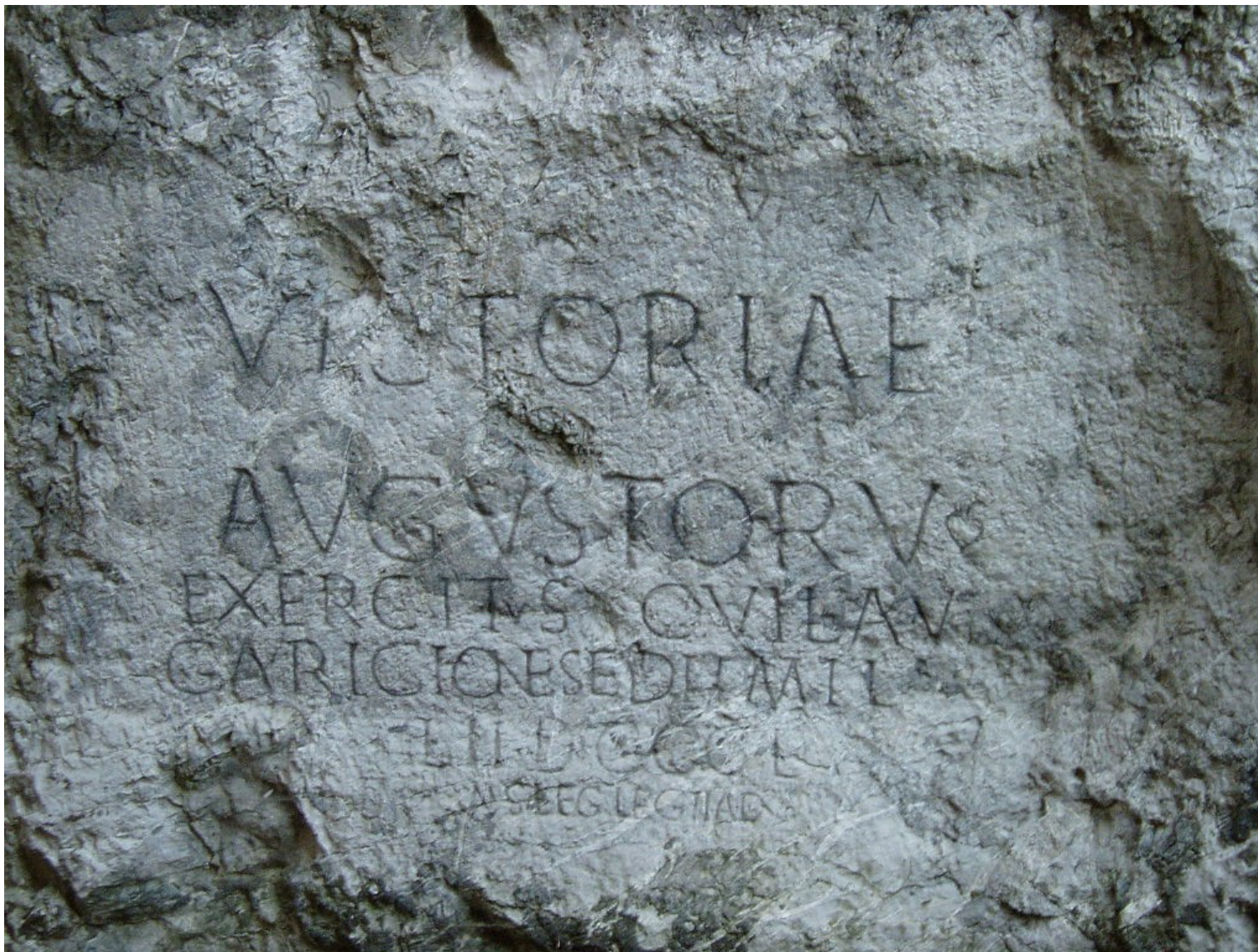

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Římský nápis na skále v Trenčíně (JZ Slovensko)/ Roman inscription on a rock in Trenčín (SW Slovakia)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

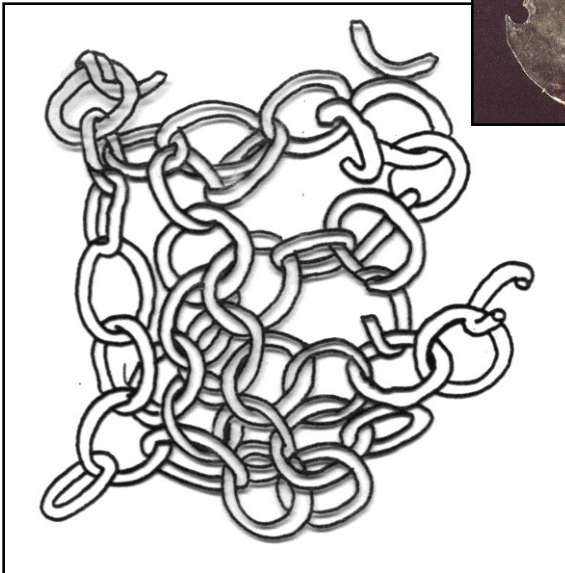
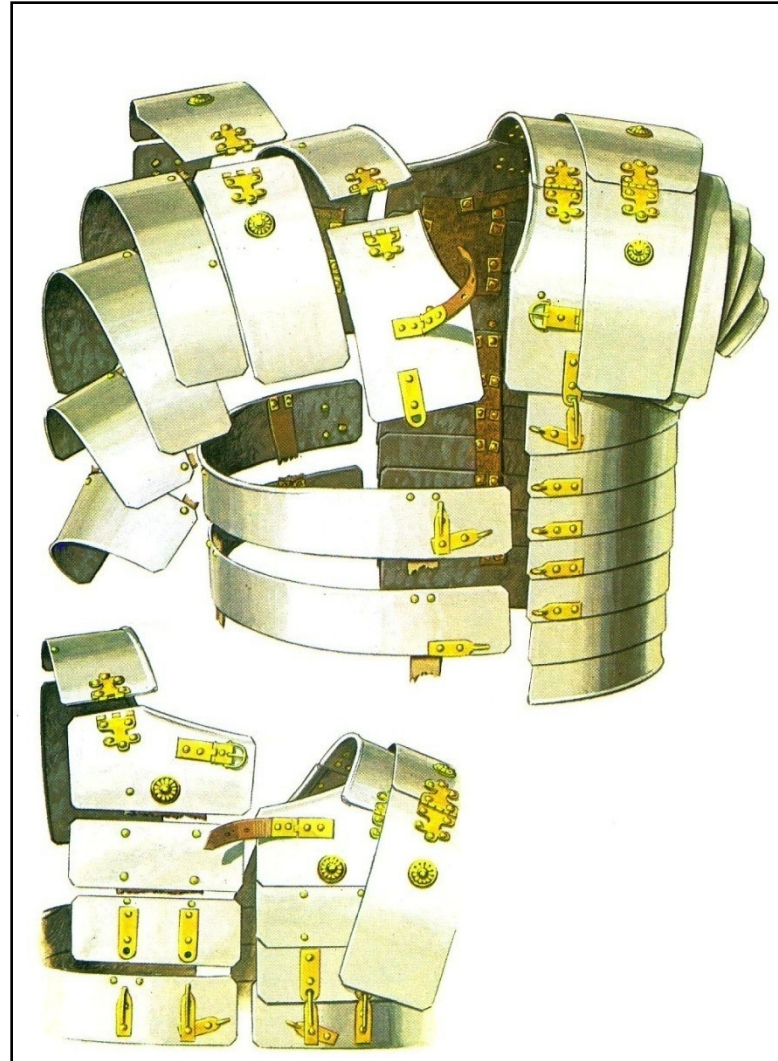
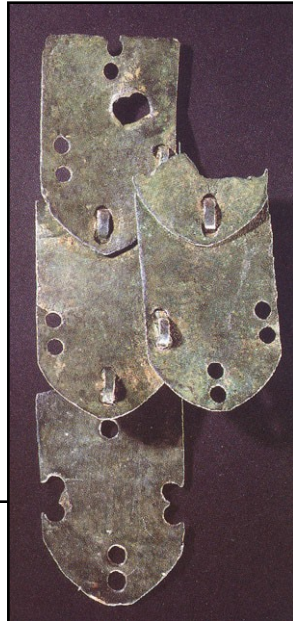

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Výzbroj římského legionáře/ Equipment of Roman legionary

Druhy pancíře/ Kinds of armour

- lorica hamata
(kroužkový/ ring)
- lorica squamata
(šupinový/ scale)
- lorica segmentata
(lamelový/ lamella)

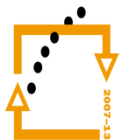
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Přilby pěchoty/ helmets of infantry

Jezdecké přilby/ helmets of riders

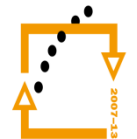
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

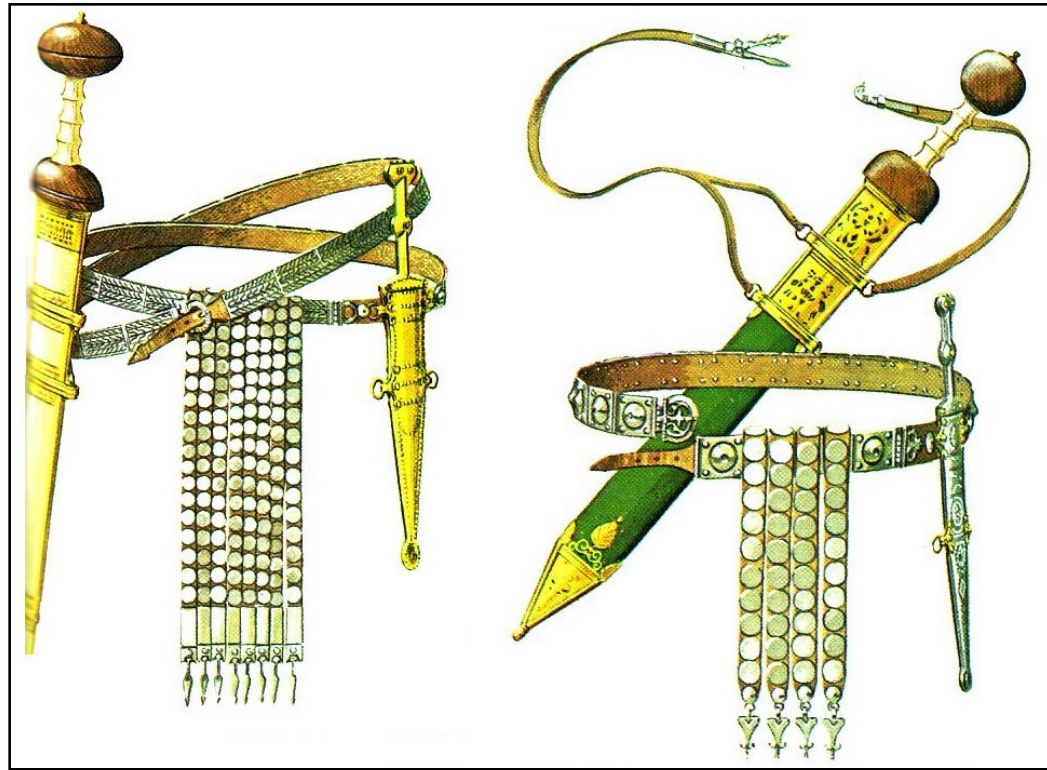
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Opasek/ **belt** a upevnění meče/ **attachment of a sword**

Pilum

Kopí/ **Lances**

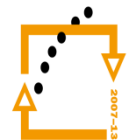
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

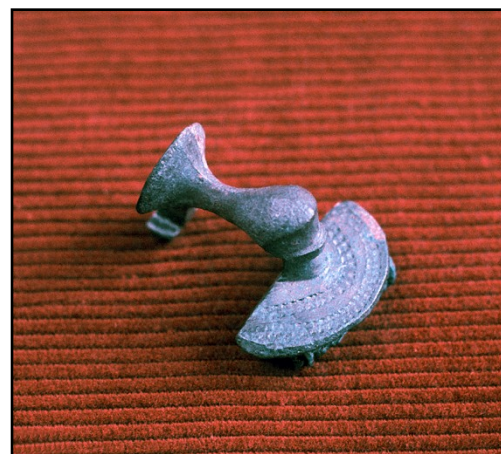
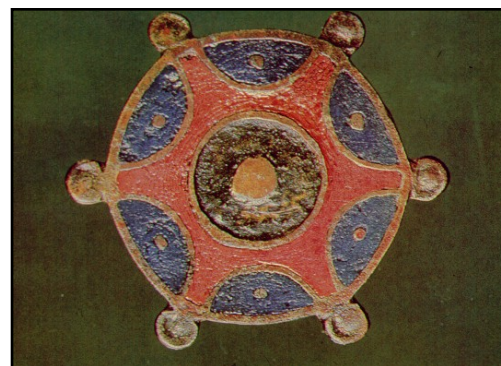

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Provinciální spony/ Fibulae from provinces

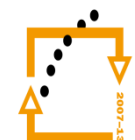
evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

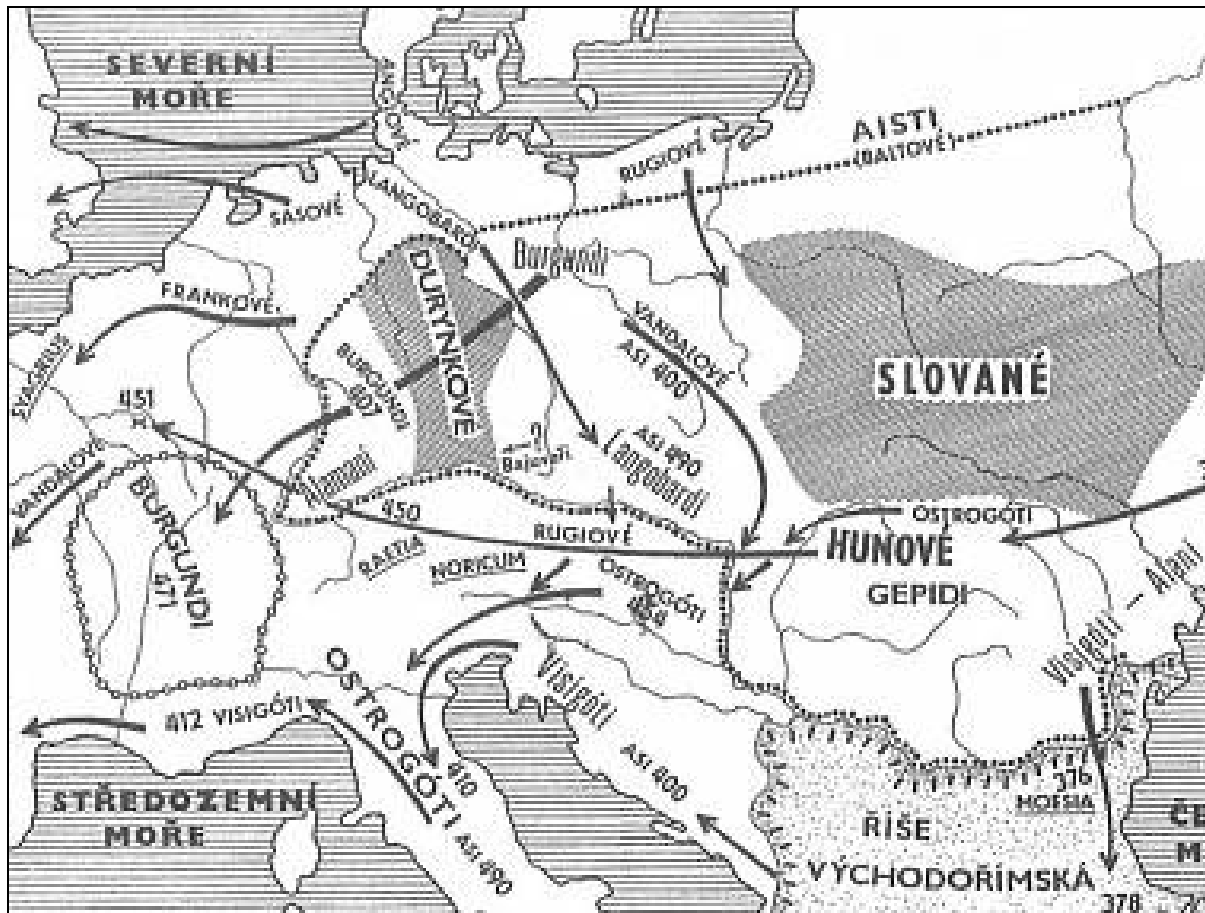

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Periodizace doby stěhování národů/ Timeline of Migration Period

Starší úsek/ lower period: 380/400 – 480/490

Mladší úsek/ upper period: 480/490 – 560/580

Mapa Evropy
v době stěhování
národů/ Map of
Europe during
Migration Period

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Charakteristika doby stěhování národů/ Features of the Migration Period

- žárová pohřebiště přechází do kostrových/ **cremation** → **inhumation**
- výskyt bohatých hrobů/ **rich graves** (Smolín, Blučina, Žuráň)
- 1. pol. 5. stol.: Morava v područí hunského kmenového svazu/
1st half of 5th century: Moravia is controlled by Huns
- přelom 5. a 6. stol.: na Moravu přichází Langobardi
break of 5th and 6th century: Langobards come in Moravia

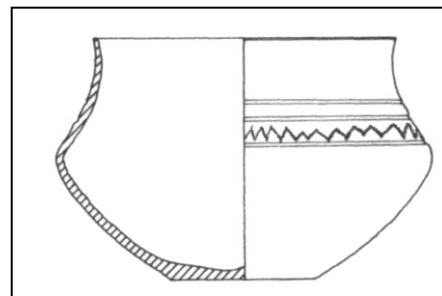
Sídliště/ Settlements

Zlechov: chaty se 6 kůly/ huts with 6 stakes

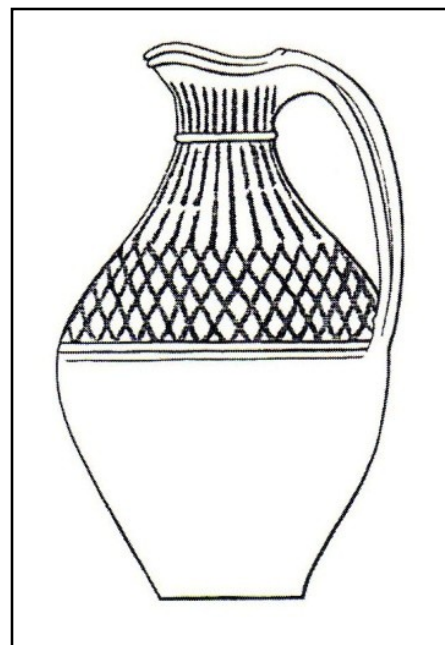
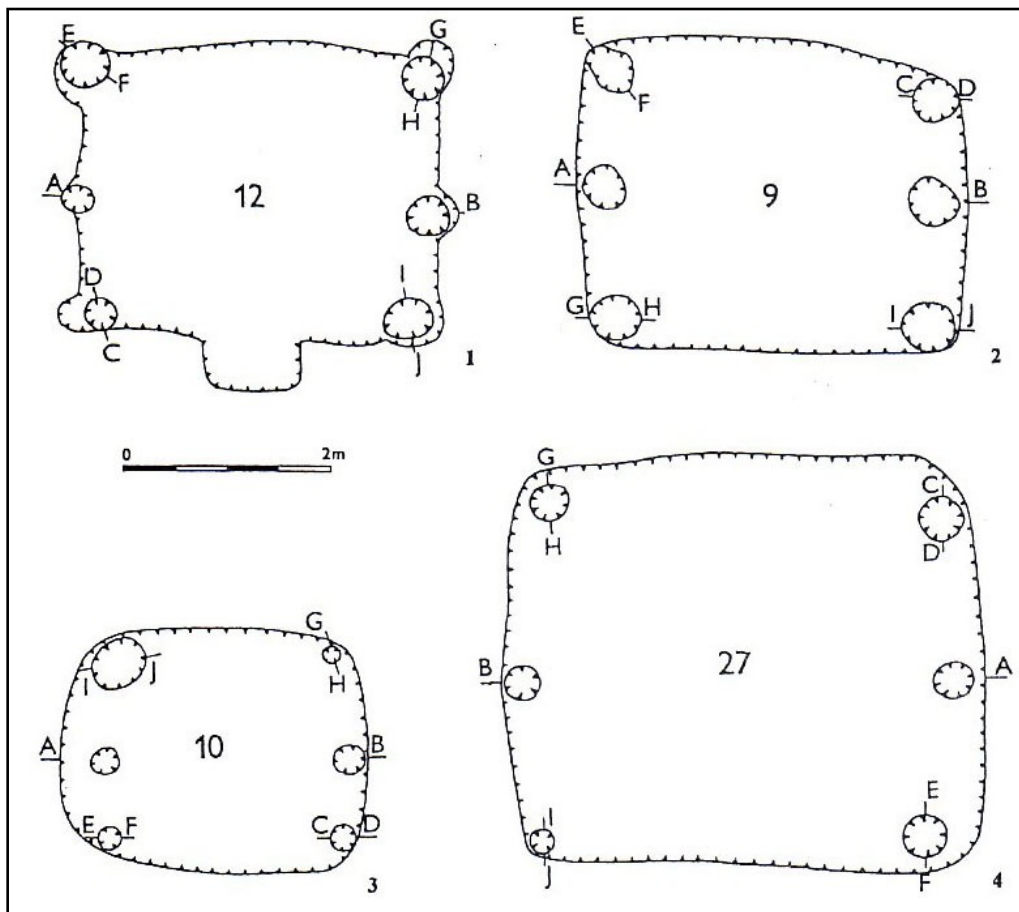
Další lokality/ other localities: Březno u Loun, Vel. Němčice

Výšinná sídliště/ hill-top sites (Znojmo, Brno-Líšeň)

bez opevnění/ unfortified

Keramika/ Pottery

Zlechov

Půdorysy obydlí/
Ground plan of houses

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

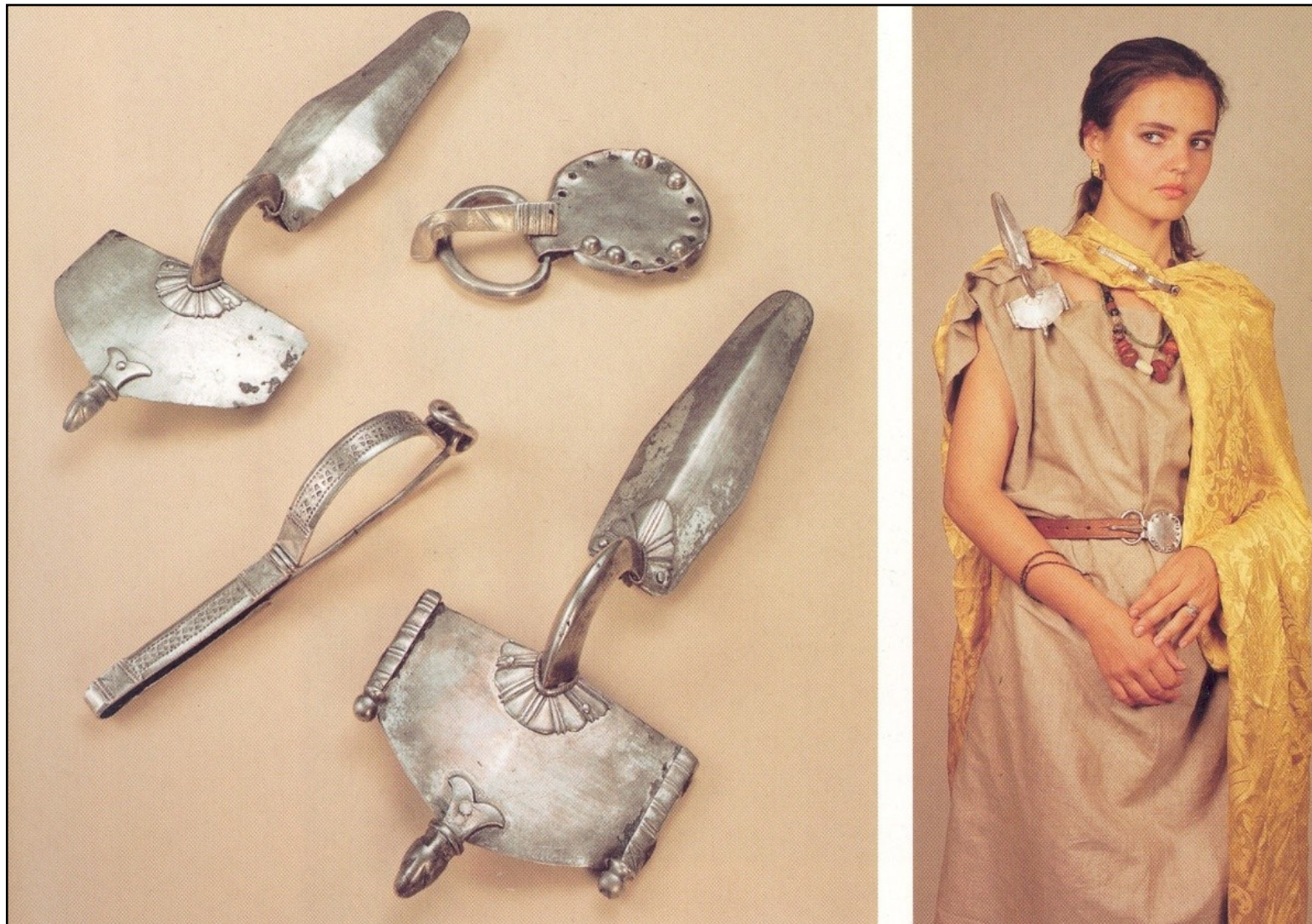
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Část výbavy hrobu „kněžny“ ze Smolína (1. pol. 5. stol.)

Part of equipment from the grave of „princess“ in Smolín

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

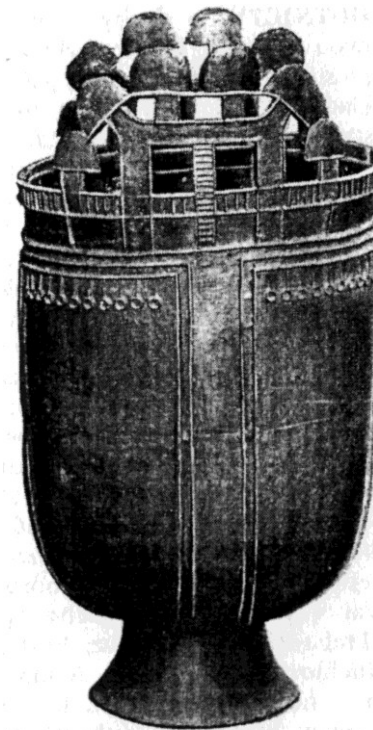
INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Hunové/ Huns

Čelenka/ Headband

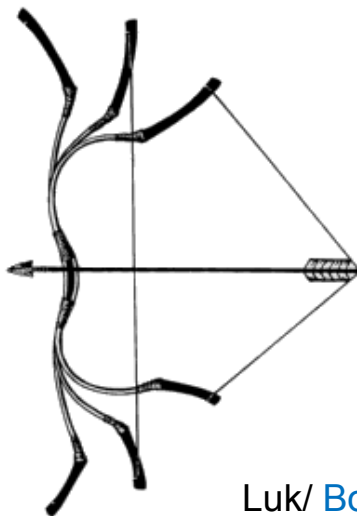
- 375: Hunové napadli říši Ostrogótů (Ukrajina)/ Huns attacked realm of Ostrogoths (Ukraine)
- 434: Huny sjednotil jejich král Attila a vytvořil kmenový svaz s centrem v Karpatské kotlině/ king Attila united Huns and created tribal federation in Carpathian basin
- 451: Attila poražen Římany (vojevůdce Aetius) a jejich spojenci v bitvě na Katalaunských polích (severní Francie)/ Attila was vanquished by the Romans (leader Aetius) and their allies at the battle of the Catalaunian Plains (northern France)
- 453: Attila umírá/ Attila died
- 454: Attilovi synové jsou poraženi germánskými kmeny v bitvě na řece Nedao/ sons of Attila are vanquished by German tribes at the battle near the river Nedao

Kotel/ Cauldron

Lebka/ Skull

Luk/ Bow

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

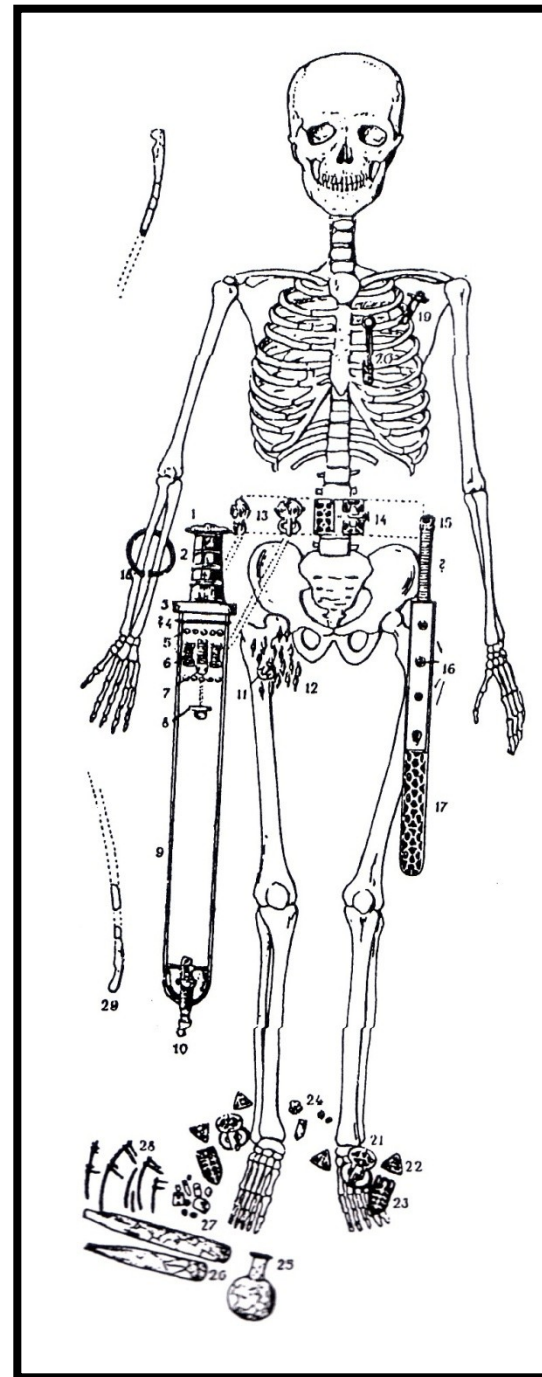
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

BLUČINA

- hrob velmože (35–40 let)/
grave of nobleman (35–40 years old)
- v posmrtné výbavě tři složky:
domácí, stepní a římská/
three parts in burial equipment:
German, nomadic and Roman
- zbraně: spatha, sax, železné hroty
šípů, kostěná obložení reflexního luku/
weapons: spatha, sax, iron points of
arrows, bone coverings
of a reflex bow
- kování jezdeckého bičíku, kování
sedla/ fittings of a riding switch, fittings
of a saddle
- zlatý náramek/ golden ring
- stříbrná samostřílová spona
s cibulovitými knoflíky/ silver fibula
with bulbous knobs
- kostěný hřeben/ bone comb
- skleněné nádoby/ glass vessels
- datace hrobu/ dating: 450–480
- etnicita pohřbeného/ nationality of an
interred man: snad/ maybe Herul

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

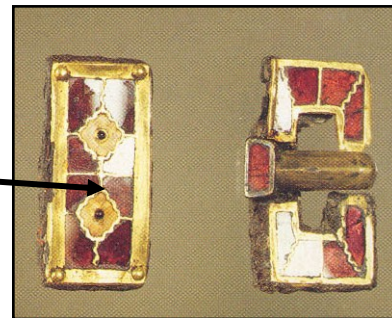
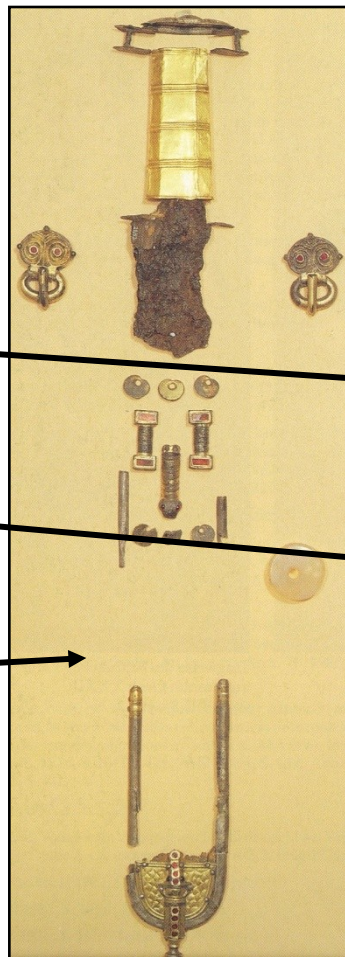
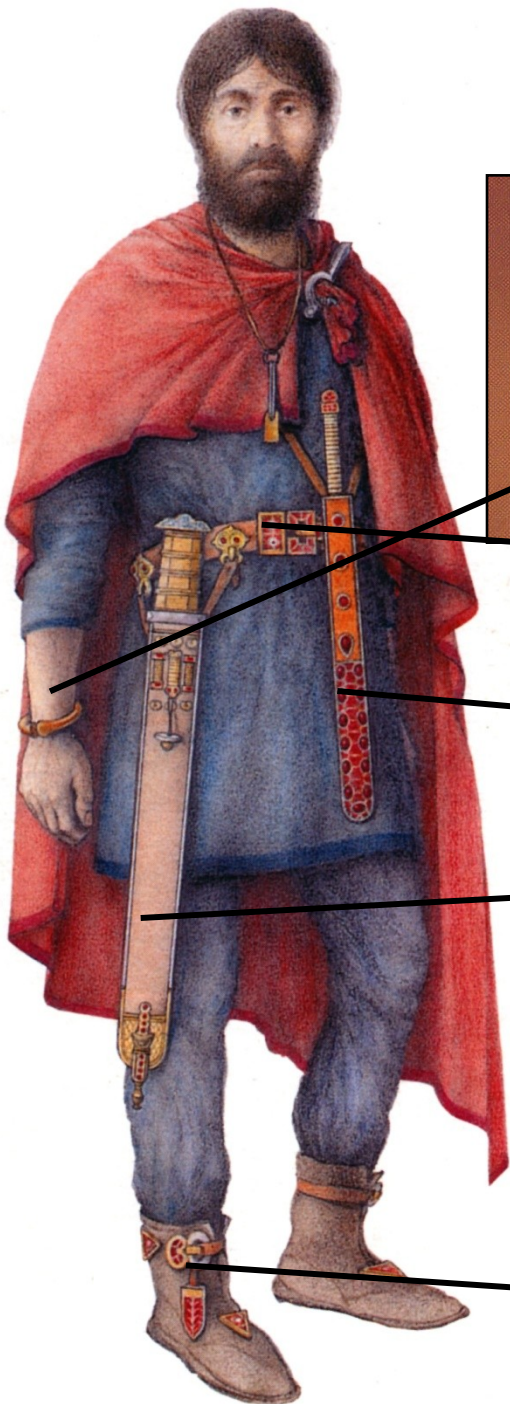
OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Blučina

Nález z hrobu
velmože/ Artefacts
from a grave of
a nobleman

Langobardi/ Langobards

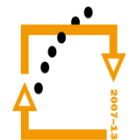
- polabští Germáni/
Germans from Elbe valley
- v 1. pol. 5. stol. putují proti toku Labe na jih (cestou k Dunaji prochází Čechami)/
they wandered to the south through the Bohemia
- 488: jsou doloženi u Dunaje v Rugilandu (dnešní Waldviertel)/
they are in Rugiland (Waldviertel)
- 508: poráží Heruly a zakládají vlastní říši ve středním Podunají/
they vanquish Heruls and found their own kingdom in the middle Danube
- 546: bojují s Gepidy v Karpatské kotlině; zvou si na pomoc Avary, s jejichž pomocí Gepidy poráží/
they fight with Gepids in Carpathian basin; Langobards invite Avars and they together vanquish Gepids
- 568: odchází do severní Itálie/
Langobards go away to northern Italy
- kostrová pohřebiště na Moravě/
burial grounds with inhumations in Moravia: Holubice, Šakvice, Kyjov
- mohyla na kopci/
burial mound on the hill Žuráň

Spony/ Fibulae

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

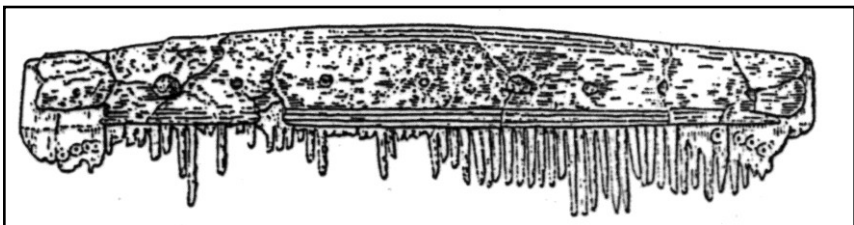

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ

Ženské hroby/ Female graves

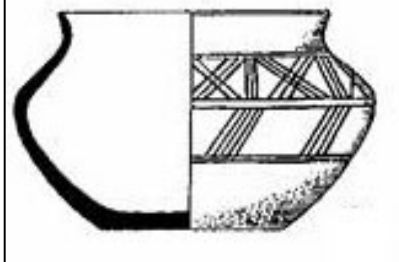
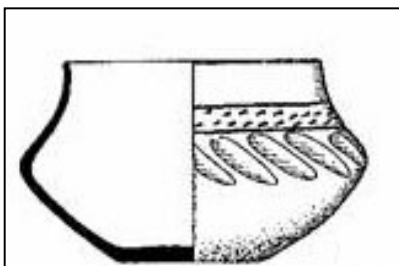

tkací mečík/ weaving sword

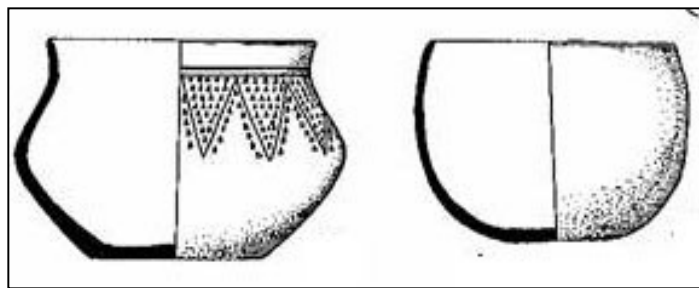

hřeben/ comb

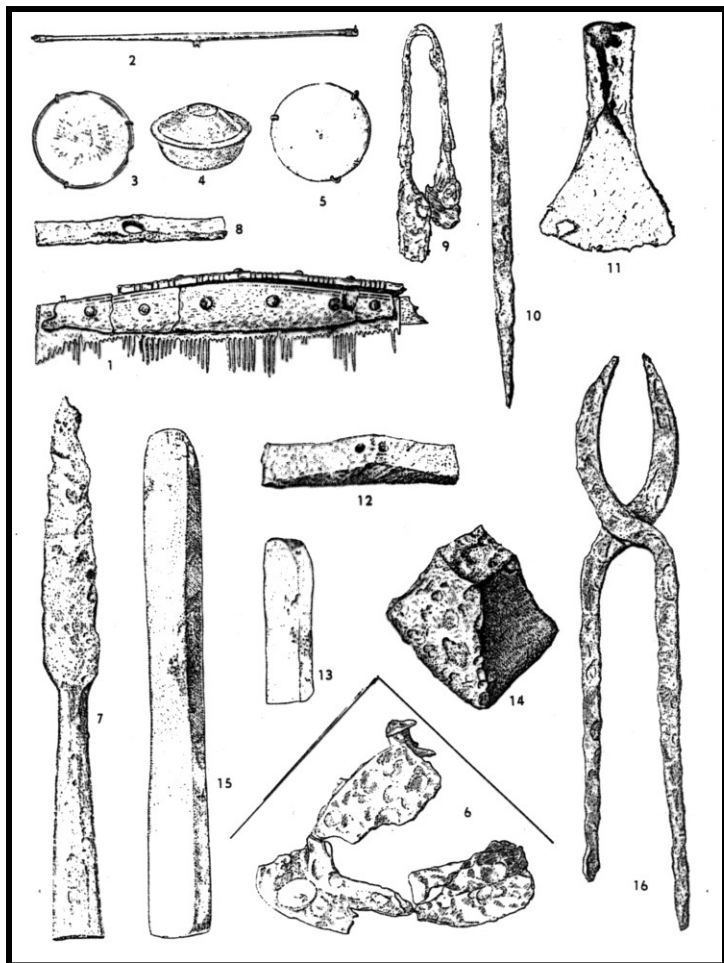
keramika/ pottery

šperk/ jewel

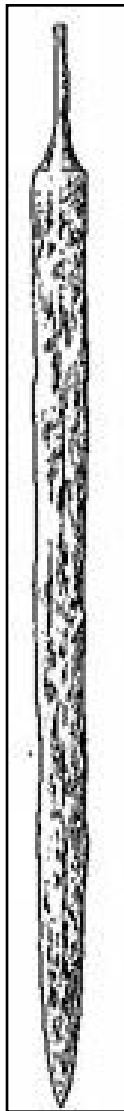

Mužské hroby/ Male graves

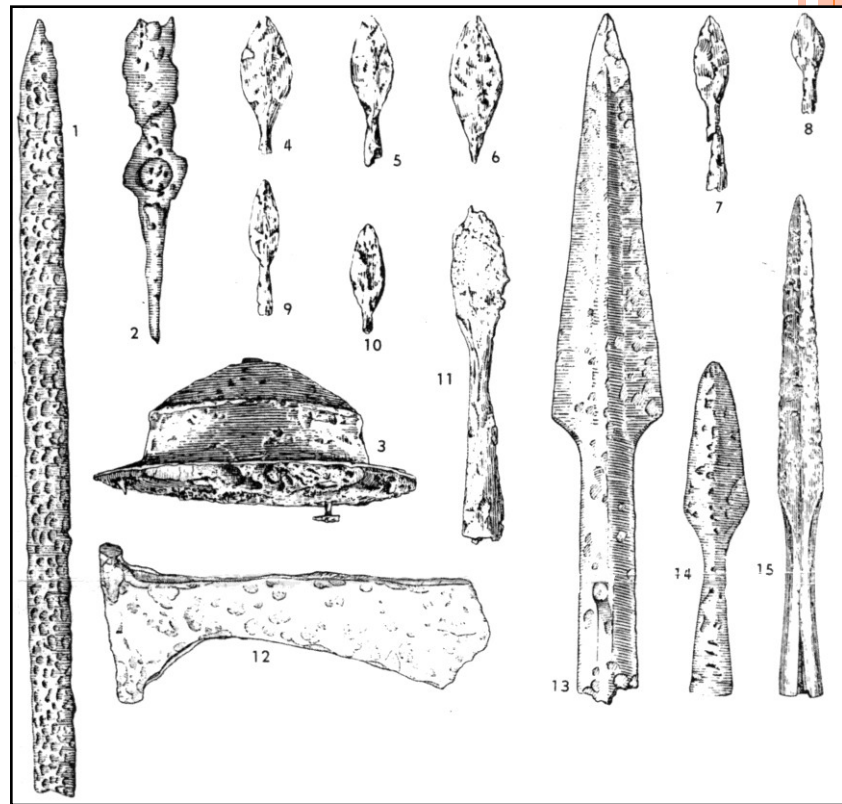
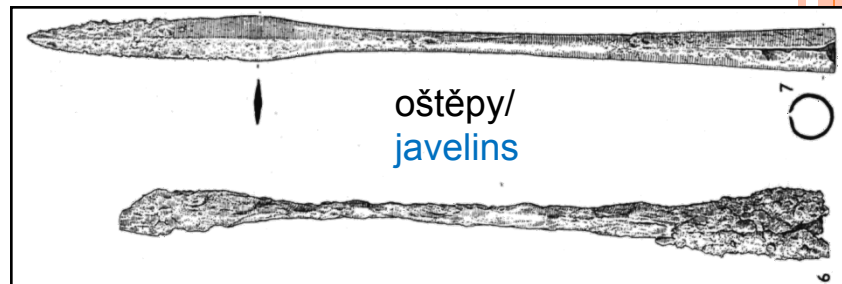
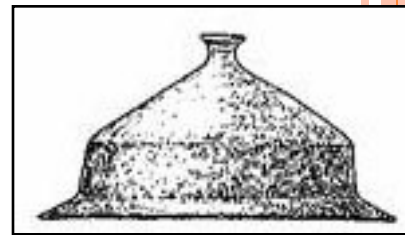

Brno – Kotlářská ulice.
Výbava z hrobu řemeslníka/
Equipment from a grave of
working-man

meč/
sword

Militaria/
Arms

Mohyla na kopci Žuráň (1. pol. 6. stol.)/ Burial mound on the hill Žuráň

Pyxida ze slonoviny/ Ivory box

Pletencem zdobený trám z konstrukce pohřební komory/ Wooden spar with triple plait

Půdorys mohyly/ Ground plan of a burial mound

Děkuji za pozornost/ Thank you for your attention

Otisk kolku X. legie/ [Print of a stamp of 10th legion](#) (Legio Decima Gemina Pia Fidelis) na římské cihle z Mušova/ [on the Roman brick from Mušov](#)

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE
DO ROZVOJE
VZDĚLÁVÁNÍ